

Sygn. akt I Ns 220/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2023 roku

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Marta Karnacewicz

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2023 roku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku D. S.

z udziałem E. F. (1)

o dział spadku

postanawia

I. ustalić, iż w skład spadku po K. S., zmarłej w dniu (...). w S., wchodzi środki pieniężne w kwocie 68.016,72 zł (sześćdziesiąt ośmiu tysięcy szesnastu złotych siedemdziesięciu dwóch groszy);

II. dokonać działu spadku po K. S. w ten sposób, że składnik majątkowy opisany w punkcie I postanowienia przyznaje się na rzecz E. F. (1);

III. tytułem spłaty zasądzić od E. F. (1) na rzecz D. S. kwotę 34.008,36 zł (trzydziestu czterech tysięcy ośmiu złotych trzydziestu sześciu groszy) płatną w terminie 1 (jednego) miesiąca od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku braku spłaty w terminie;

IV. ustalić, że wnioskodawca pokrył długi spadkowe w wysokości 4.569,90 zł (czterech tysięcy pięciuset sześćdziesiąt dziewięć złotych dziewięćdziesięciu groszy) i zasądzić od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 2.284,95 zł (dwóch tysięcy dwustu osiemdziesięciu czterech złotych i dziewięćdziesięciu pięciu groszy) tytułem rozliczenia długów spadkowych, płatną w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku braku spłaty w terminie;

V. oddala pozostałe wnioski;

VI. wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty niniejszego postępowania we własnym zakresie.

Sędzia Marta Karnacewicz

Sygn. akt I Ns 220/21

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 20 kwietnia 2021 r. D. S. wniósł o ustalenie, że w skład spadku po zmarłej w dniu (...). w S. K. S. wchodzi środki pieniężne w kwocie 233.044,33 zł, na które składają się:

- kwota 68.000 zł przelana przez uczestniczkę E. F. (1) w dniach 19 sierpnia 2016 r., 26 sierpnia 2016 r., 30 sierpnia 2016 r., 1 września 2016 r. na jej własne konto bankowe z konta zmarłej K. S. wraz z kwotą 16,72 zł wskazaną przez uczestniczkę jako odsetki kapitałowe uzyskane od zdeponowania tej kwoty,
- kwota 112.027,61 zł stanowiąca wyliczoną wg kursu NBP z dnia (...). równowartość kwoty 28.147,64 (...) (...), wypłaconych przez uczestniczkę w gotówce w dniu 5 września 2016 r. z konta bankowego K. S.,
- kwota 50.000 zł stanowiąca szacowaną przez wnioskodawcę wysokość oszczędności w gotówce, które po śmierci K. S. znajdowały się w mieszkaniu przy ul. (...) w S.,
- biżuteria oraz kosztowności o szacowanej przez wnioskodawcę wartości 50.000 zł.

Wnioskodawca domagał się dokonania działu poprzez zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy spłaty w kwocie 141.406,66 zł wraz z odsetkami ustawowymi za zwłokę liczonymi do dnia zapłaty od dnia 15 marca 2021 r., odpowiadającej jego udziałowi w masie spadkowej z uwzględnieniem kosztów poniesionych przez wnioskodawcę w celu ustalenia stanu spadku.

W uzasadnieniu wniosku D. S. wskazał, iż spadek po K. S. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 20 stycznia 2015 r. nabył wnioskodawca oraz uczestniczka postępowania E. F. (1) po 1/2 każdy. Wnioskodawca podał ponadto, iż aktualnie przed tut. Sądem toczy się postępowanie o stwierdzenie nieważności umowy przenoszącej na rzecz uczestniczki własność nieruchomości przy ul. (...), należącej przed śmiercią do spadkodawczyni, wobec czego w razie uwzględnienie powództwa wartość wejdzie w skład spadku. D. S. wskazał także, iż uczestniczka E. F. (1) dokonała przelewów z konta zmarłej jeszcze przed śmiercią K. S..

Wnioskodawca D. S. z przedstawionego przez uczestniczkę rozliczenia kwoty 68.000 zł, zaakceptował zasadność rozliczenia w ramach wydatków dotyczących spadku kwoty 800 zł na usunięcie tui przy grobie zmarłej oraz kwoty 1.000 zł na poczet wymiany płyty nagrobka. Dodatkowo w ramach rozliczenia kosztów związanych z ustaleniem stanu spadku wskazał, że przysługuje mu zwrot kwoty 4.569,90 zł, na które składa się kwota 3.569,90 zł kosztów poniesionych w postępowaniu o zabezpieczenie spadku oraz kwota 1.000 zł tytułem kosztów poniesionych w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku.

W odpowiedzi na wniosek (k. 31) E. F. (1) wniosła o ustalenie, że w skład spadku po zmarłej K. S. wchodzi środki pieniężne w kwocie 68.016,72 zł, gotówka w wysokości 477,17 zł, wyroby ze złota o nieustalonej wartości, a także ustalenie, że uczestniczka postępowania dokonała spłaty długów spadkowych w łącznej wysokości 55.974,93 zł, dokonanie działu spadku poprzez przyznanie na własność wnioskodawcy masy spadkowej w postaci gotówki w wysokości 477,17 zł oraz wyrobów ze złota o nieustalonej wartości, przyznanie uczestnicy środków pieniężnych w kwocie 68.016,72 zł, a nadto zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwoty 6.259,48 zł tytułem wyrównania przysługującego mu udziału spadkowego wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi jak za opóźnienie.

Uczestniczka zaprzeczyła, że w skład masy spadkowej wchodzi biżuteria oraz kosztowności o wartości ok. 50.000 zł oraz oszczędności gotówkowe w wysokości 50.000 zł. W zakresie środków pieniężnych w kwocie 68.016,72 zł uczestniczka podała, iż po uprzednim wyrażeniu zgody przez spadkodawczynię, przelała ww. kwotę na subkonto prowadzone przy swoim rachunku bankowym, gdyż spadkodawczyni powyższą kwotę zamierzała przeznaczyć na remont nagrobka rodzinnego, wymianę okien i kaloryferów w domu przy ul. (...) w S.. Odnośnie kwoty 28.147, 64 (...) (...) uczestniczka podniosła, że spadkownicami zleciła jej wypłatę ww. kwoty z rachunku bankowego, a następnie część ww. kwoty, tj. 14.000 (...) przekazała jej w ramach darowizny, zaś taką samą kwotę spadkodawczyni przeznaczyła dla wnioskodawcy. Wobec powyższego E. F. (1) wskazała, iż w dniu 24 listopada 2016 r. przekazała wnioskodawcy 14.000 (...).

W odpowiedzi na wniosek wskazano ponadto, że uczestniczka domaga się rozliczenia wydatków poniesionych przez nią w łącznej kwocie 55.974,93 zł na poczet spłaty długów spadkowych, na którą to kwotę składają się następujące wydatki:

- kwota 19.900 zł wydatkowana na poczet remontu nagrobka rodzinnego spadkodawczyni, wymiany tablicy itd.,
- kwota 800 zł wydatkowana na poczet wycięcia tui rosnących w pobliżu nagrobka rodzinnego spadkodawczyni,
- kwota 9.092 zł wydatkowana na poczet wymiany kaloryferów w domu położonym w S. przy ul. (...),
- kwota 25.478, 86 zł wydatkowana na poczet wymiany okien w domu położonym w S. przy ul. (...),
- kwota 704,07 zł wydatkowana na poczet materiałów budowlanych niezbędnych do wymiany kaloryferów i okien.

Odnosząc się zaś do żądania wnioskodawcy zwrotu kwoty 4.569,90 zł, na które składa się kwota 3.569,90 zł kosztów poniesionych w postępowaniu o zabezpieczenie spadku oraz kwota 1.000 zł tytułem kosztów postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, uczestniczka wskazała, że wnosi o oddalenie tego żądania.

Na rozprawie w dniu 19 października 2022 r. D. S. oraz E. F. (1) zawarli ugodę sądową (k.143), w której zgodnie oświadczyli, że przedmiotem spadku po K. S. w zakresie ruchomości jest biżuteria wymieniona w spisie inwentarza, tj. zegarek, obrączka, łańcuszek, kwota 477,70 zł i ruchomości znajdujące się na wyposażeniu budynku przy ul. (...) wymienione w spisie inwentarza oraz nieujęte w tym spisie (pkt 1). Ponadto dokonali częściowego działu spadku po zmarłej K. S. w ten sposób, że zegarek, obrączkę i łańcuszek wymienione w pkt 1 ugody E. F. (1) przekazała na rzecz D. S. w terminie 7 dni bez obowiązku spłaty, kwotę 477,70 zł podzielono na dwie równe części i kwotę 238,85 zł E. F. (1) przekazała na rzecz D. S. w terminie 7 dni, pozostałe ruchomości znajdujące się na wyposażeniu budynku przy ul. (...) poza kosztownościami i pieniędzmi nieopisanymi i nieujawnionymi w spisie inwentarza przekazali na rzecz E. F. (2) bez obowiązku spłaty. D. S. oraz E. F. (1) oświadczyli także, że powyższa ugoda wyczerpuje wszelkie wzajemne ich roszczenia z tytułu działu spadku po K. S. a dotyczące ruchomości - poza kosztownościami i pieniędzmi nieopisanymi i nieujawnionymi w spisie inwentarza.

Wobec powyższego Sąd postanowieniem z 19 października 2022 r. (k. 141) umorzył postępowanie w zakresie działu spadku po K. S. dotyczącym ruchomości - poza kosztownościami i pieniędzmi nieopisanymi i nieujawnionymi w spisie inwentarza.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Postanowieniem z 11 września 2020 r. Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie, sygn. akt (...), stwierdził, że spadek po K. S., zmarłej w dniu (...). w S. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 20 stycznia 2015 r. nabyli z dobrodziejstwem inwentarza: syn brata męża D. S. w 1/2 części oraz córka brata męża E. F. (1) w 1/2 części.

Dowód:

- postanowienie z 11 września 2020 r., sygn. akt (...) k. 6

Powyższe postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku zostało zainicjowane wnioskiem D. S., który uiścił 20 sierpnia 2018 r. z tego tytułu opłatę sądową w wysokości 1.000 zł.

Dowód:

- potwierdzenie wykonania przelewu w wysokości 1.000 zł k. 22

K. S. była żoną H., który do lat 90-tych prowadził (...) w (...), która to działalność przynosiła znaczne dochody. Ponadto H. S. inwestował w (...). Po śmierci męża K. S. sprzedała (...).

Spadkodawczyni miała córkę I., która z zawodu była (...), lecz zrezygnowała z pracy w 1999 r., kiedy zlikwidowano jej przychodnię. Od tego czasu sporadycznie przyjmowała pacjentów w gabinecie (...), który znajdował się w domu. I. S. zmarła w 2014 r., nie pozostawiając po sobie dzieci. Przed swoją śmiercią I., gdy przebywała w szpitalu, informowała swoich bliskich, że jak będzie brakowało środków na bieżące potrzeby, to pieniądze w kwocie 10.000 zł schowane są w kilku należących do niej książkach w jej pokojach w domu.

Po śmierci I., D. S., K. S. oraz E. F. (1) udali się do banku, w celu wypłaty z konta K. S. (...), które następnie zamieniono na złotówki. Pieniądze te były wydatkowane przez K. S. na bieżące opłaty i potrzeby.

K. S. żyła z oszczędności po swoim mężu, otrzymywała emeryturę w wysokości około 1.200-1.300 złotych. Była osobą schludną, elegancką, miała ubrania szyte na miarę, nosiła obrączkę, pierścionki, w tym jeden z niebieskim kamieniem, złoty łańcuszek z medalikiem religijnym. Była ona również właścicielką srebrnych sztućców, perłowego naszyjnika oraz złotych zębów. Do swojej śmierci zamieszkiwała w domu przy ul. (...) w S., które składało się z parteru, I piętra oraz strychu.

Rodzeństwo D. S. oraz E. F. (1) nie miało zbyt dobrych relacji, jednakże po śmierci I. uzgodnili pomiędzy sobą, że każde z nich będzie raz w tygodniu odwiedzało ciotkę – K. S.. Za zakupy, które zrobił D. S., jego ciocia oddawała mu pieniądze – zazwyczaj pieniądze wyciągała albo z portfela, albo z kredensu, który znajdował się w kuchni. Spadkodawczynią opiekowały się również 2 opiekunki z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, w tym A. K., która odwiedzała K. S. trzy razy w tygodniu przez okres 4-5 lat; zajmowała się ona głównie sprzątaniami i przygotowywaniem posiłków. K. S. prosiła czasami swoją opiekunkę o zrobienie drobnych zakupów, pieniądze na ten cel wyciągała z portfela.

Dowód:

- zeznania świadka E. S. k. 61-62

- zeznania świadka P. F. k. 108-110

- dokumentacja fotograficzna domu przy ul. (...) w S. k. 73- 100

- dokumentacja fotograficzna złotej obrączki, złote naszyjnika, sztućców, złotych zębów oraz perłowego naszyjnika k. 104-105

- zeznania świadka A. K. k. 144

- przesłuchanie wnioskodawcy D. S. k. 144- 146

K. S. była właścicielką E. walutowego (...) w Banku (...) o numerze rachunku: (...). W dniu 5 września 2016 r. E. F. (1), na polecenie swojej ciotki, wypłaciła z powyższego rachunku kwotę 28.147, 54 (...). Wówczas K. S. powiedziała E. F. (1), aby przechowywała u siebie te pieniądze, a po jej śmierci połowę pieniędzy przekazała D. S., a połowę zachowała dla siebie.

Dowód:

- wyciąg z E. walutowego (...) k. 7

- zeznania uczestniczki E. F. (1) k. 156-159

K. S. posiadała również rachunek w (...) Bank (...) S.A. o numerze (...). Otwarcie powyższego rachunku nastąpiło 12 lutego 2015 r, zamknięcie natomiast 15 maja 2019 r. Saldo rachunku na datę zgonu (...) wynosiło 1,47 zł.

19 sierpnia 2016 r. z powyższego konta przelano kwotę 20.000 zł na rachunek oszczędnościowy (...), również 26 sierpnia 2016 r. przelano kwotę 20.000 zł, a także 30 sierpnia 2016 r. przelano kwotę 20.000 zł, zaś 1 września 2016

r. przelano kwotę 8.000 zł. Łącznie w okresie od 19 sierpnia 2016 r. do 1 września 2016 r. wypłacono z rachunku spadkodawczyni kwotę 68.000 zł.

Dowód:

- wyciąg z rachunku w (...) Bank (...) S.A. k. 8-9

18 sierpnia 2016 r. przed notariuszem H. P. zawarto w formie aktu notarialnego umowę o dożywocie, na mocy której K. S. przeniosła na E. i P. małżonków F. użytkowanie wieczyste gruntu będącego własnością Gminy M. S., stanowiącego działkę nr (...) o obszarze 0,0422 ha i własność posadowionego na nim budynku mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, położonych w S. przy ul. (...), nr KW (...), w zamian za jej dożywcotnie utrzymanie stosownie do art. 908 kodeksu cywilnego, a E. i P. małżonkowie F. oświadczyli, że prawa powyższe nabywają i w zamian za to zobowiązują się zapewnić K. S. dożywcotnie utrzymanie oraz sprawić własnym kosztem pogrzeb odpowiadający miejscowym zwyczajom.

Dowód:

- umowa o dożywocie k. 114-118

Również 18 sierpnia 2016 r. K. S. złożyła oświadczenie, w którym wyraziła zgodę na nieodpłatne przeniesienia prawa do grobu (...) w S., w którym pochowani są m.in. jej mąż H. S. oraz córka I. S. na rzecz członków rodziny: E. F. (1) i jej męża P. F..

Dowód:

- oświadczenie z 18 sierpnia 2016 r. k. 65

Pogrzeb K. S. został sfinansowany przez E. F. (1), która między innymi poniosła wydatek w wysokości 800 zł na poczet wycięcia tui rosnących w pobliżu nagrobka rodzinnego spadkodawczyni.

Po śmierci K. S., 23 listopada 2016 r., D. S. odwiedził swoją siostrę u niej w domu, podczas tego spotkania E. F. (1) planowała wypełnić wolę spadkodawczyni odnośnie przekazania D. S. połowy (...) wypłaconych przez nią w dniu 5 września 2016 r., w tym celu przygotowała kopertę z pieniędzmi, która podczas spotkania leżała na stole, lecz gdy D. S. dowiedział się o zawartej umowie dożywocia wyszedł z mieszkania, nie zabierając ze sobą koperty. Następnie D. S. skontaktował się telefonicznie z E. F. (1) i umówił się z nią następnego dnia w celu przekazania pieniędzy.

24 listopada 2016 r., w godzinach porannych, przed godz. 8:00, E. F. (1) spotkała się ze swoim bratem na parkingu pod budynkiem (...), przy Al. (...) – miejscu pracy uczestniczki. Godzinę spotkania ustalono z uwagi na pracę E. F. (1) oraz wyjazd D. S.. Na to spotkanie D. S. przybył samochodem marki (...), w ciemnym kolorze. E. F. (1) wsiadła do samochodu swojego brata, rozmowa rodzeństwa trwała około 5 minut. W tym czasie P. F. stał na schodach i obserwował spotkanie. Podczas tego spotkania E. F. (1) przekazała D. S. pieniądze w wysokości 14.000 (...), które były zapakowane w kopertę oraz zaświadczenie z banku z dnia 5 września 2016 r. o wypłacie kwoty 28.147,54 (...), a także przygotowany przez siebie list, w którym wytłumaczyła kwestię zawarcia umowy dożywocia. D. S. oznajmił wówczas swojej siostrze, że ta go oszukała i nie tego się spodziewał. E. F. (1) poprosiła D. S. o podpisanie oświadczenia, że potwierdza odbiór pieniędzy, lecz on odmówił, wskazując, że nie ma na to czasu i że jedzie na spotkanie służbowe. Po tym jak E. F. (1) opuściła samochód, D. S. odjechał. Z perspektywy czasu E. F. (1) sama sobie dziwi się czemu wysiadła z samochodu brata bez potwierdzenia i bez pieniędzy.

Dowód:

- wypłata kwoty 28.147, 54 (...) k. 155 v.

- zeznania świadka P. F. k. 108-110

- zeznania uczestniczki E. F. (1) k. 156-159

Po tym spotkaniu D. S. skontaktował się z mecenasem L., który odwiedził E. F. (1) w pracy w celu zapoznania się z aktem notarialnym - umową o dożywocie oraz rozmowy na temat rozliczenia złotych. Wówczas E. F. (1) poinformowała mecenasa L., że rozliczyła się z swoim bratem z (...). Na tym spotkaniu mecenas L. pytał jedynie o rozliczenie złotych.

Dowód:

- zeznania uczestniczki E. F. (1) k. 156-159

K. S. mieszkała w mieszkaniu przy ul. (...) w S. do swojej śmierci. Za życia planowała przeprowadzić remont, w tym termomodernizację mieszkania, lecz nie udało się tego wykonać.

E. F. (1), po śmierci swojej cioci, za pieniądze pobrane z kont bankowych K. S. wykonała remont mieszkania przy ul. (...) w S.. W tym celu w sierpniu 2017 r. P. F. - mąż E. F. (1) - nabył w sklepie (...) towary na kwotę 504,52 zł oraz 69,04 zł. Również w sierpniu 2017 r. P. F. nabył od (...) s.c. produkty do wykonania remontu, m.in. zaprawę murarską, klej do silikatów na łączną kwotę 130,51 zł. Natomiast we wrześniu 2017 r. P. F. nabył od A. (...) S. towary sanitarne i hydrauliczne do wymiany kaloryferów na łączną kwotę 9.092,00 zł. W 2017 r. E. F. (1) dokonała wymiany okien w mieszkaniu przy ul. (...) w S., wobec czego poniosła wydatek w łącznej wysokości 25.478,86 zł. Remont obejmował m.in. zdemontowanie starych kaloryferów znajdujących się pod oknami oraz wymurowanie wnęki po kaloryferach, wobec tego w tym celu nabyto dużą ilość bloczków betonowych (do jednego pokoju potrzebnych było około 20 bloczków pod okno).

Dowód:

- faktura na kwotę 9.092,00zł k. 37-38

- faktura na kwotę 504, 52 zł k. 39-40

- faktura na kwotę 69,04 zł k. 41

- faktura na kwotę 130,51 zł k. 42

- faktura z wymiany okien k. 43, 140A, 140B

- dokumentacja fotograficzna z przebiegu remontu mieszkania przy ul. (...) w S. k. 152-153

W toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku przesłuchana została E. F. (1) w charakterze strony po zapewnieniu w trybie art. 671 § 3 k.p.c. Zeznała ona, że w skład majątku spadkowego po K. S. wchodzi „jako główny składnik wyposażenie mieszkania opisanego w testamencie. Wszystko zostało zabezpieczone. Zawartości szaf nie znam. W jednym pokoju są meble ładne. Komornik się jeszcze nie odezwał. Klucze do mieszkania mam ja.”, „Podpisałam umowę z ciocią, w której w zamian za dożywotnią opieką otrzymałam mieszkanie. W związku z tym w testamencie pozostaje tylko wyposażenie domu.”, „Inicjatywa z dożywociem była moja. Ciocia potrzebowała całodobowej opieki. Jak były jakieś koszty, to uznawano, że ciocia ma to płacić. Nikt nie uwzględnił, że ja mam pokrywać koszty tego, co było potrzebne. Wszystko pokrywaliśmy z własnych pieniędzy od czasu podpisania umowy dożywocia. Ciocia doskonale wiedziała, czym jest ta umowa i przestała zwracać pieniądze. Wcześniej chowała rachunki, a potem wszystkie już czekały dla mnie do zapłacenia.”, „Pieniądze na rachunki ciocia dawała od razu, jak przychodziły rachunki. Wszystkie rachunki zaczęłam prowadzić ja. Ciocia mi za nie wszystkie zwracała. Wszystkie zakupy były na paragonach i były z nich spisywane ceny i ciocia zwracała dokładnie tyle, ile było na paragonie. Jak I. poszła do szpitala, to ciocia miała w domu pieniądze, z nich żyła. Potem pojechaliśmy z D. S. do banku, aby sprzedać (...) i z tego potem ciocia żyła. Ja miałam upoważnienie do konta cioci, chyba od tego momentu, gdy były wyciągnięte pierwszy raz (...). (...) były sprzedane w banku jednorazowo.”, „Pogrzeb zorganizowaliśmy w tej samej

firmie, która organizowała pogrzeb I. S., tj. zorganizowaliśmy ja i mój mąż. (...) Ciało zostało złożone w grobowcu rodzinnym.”. „Pogrzeb został sfinansowany częściowo z moich pieniędzy. Księżka opłaciłam z pieniędzy cioci, z ostatniej jej emerytury, także wieńce. Ciocia nie miała konta. Emerytura była przynoszona w gotówce.”

Dowód:

- protokół rozprawy z 25 września 2017 r. w sprawie o sygn. akt (...)

21 sierpnia 2017 r. D. S. złożył wniosek o wszczęcie postępowania o zabezpieczenie spadku po K. S. poprzez spisanie majątku ruchomego znajdującego się w S. przy ul. (...). Na pokrycie kosztów tego postępowania D. S. dokonał dwóch przelewów w łącznej wysokości 3.569,90 zł. 13 października 2017 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie Ł. P. dokonał zabezpieczenia spadku poprzez dokonanie spisu inwentarza.

Dowód:

- akta (...)

- potwierdzenie wykonania przelewu w wysokości 1.100 zł k. 20

- potwierdzenie wykonania przelewu w wysokości 2.469,90 zł k. 21

W dnia 13 listopada 2017 r. D. S. wniósł przeciwko pozwanym E. F. (1) i P. F. do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie pozew o stwierdzenie nieważności umowy dożywocia zawartej w formie aktu notarialnego w dniu 18 sierpnia 2016 roku zawartą przez zmarłą K. S. z pozwanymi, skutkująca przeniesieniem na rzecz E. F. (1) i P. F. własności zabudowanej nieruchomości stanowiącej działkę gruntu oraz o zasądzenie od pozwanych solidarnie zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 8 marca 2022 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, sygn. akt (...) oddalił powyższe powództwo. Od powyższego wyroku D. S. złożył apelację. Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2022 r. oddalił apelację.

W toku postępowania o sygn. akt (...) E. F. (1) zeznała, że K. S. „Pieniądze trzymała w kosmetyczce w szafie. Pieniądze były podzielone w zależności od przeznaczenia, tj. na gaz osobno, na prąd osobno i na wodę osobno. (...) została wypłacana raz w roku kwota (...) na pokrycie rachunków na rok. Kwota 12.000 zł była z przeznaczeniem na gaz. Ja opisywałam banderolkę na te należności i ciocia trzymała je w kosmetyczce w szafie z ubraniami. Praktyka wypłacania (...) na zapłatę za rachunki była raz rocznie. (...) Po śmierci I. D. wiózł mnie i ciocię do banku, aby te pieniądze wypłacić i wymienić”, „Ja ze swojego konta w Banku (...) przelewałam pieniądze gdzieś od września 2014r. aż do momentu, gdy ciocia zmarła, czyli do października 2016r. Po umowie dożywocia ciocia kazała zlikwidować oba konta - (...). (...) ciocia nie przeznaczyła na nic a złotówki przeznaczyła na prowadzenie gospodarstwa domowego ok. 20.000 zł i 27.000zł na zrobienie grobowca i miała to być kwota nienaruszalna. Kwota 20.000 zł do przeznaczenia do wspólnego gospodarstwa nie została wykorzystana. W zakresie uporządkowania spraw z grobowcem po śmierci I. okazało się, że grobowiec nadaje się do wymiany, taka była sugestia kamieniarza. Nie mógł być na nim w sposób właściwy dane I.. Trzeba było ściąć tuje. Sprawy z tym związane zostały podjęte w sierpniu 2016 r.”.

Dowód:

- akta Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum, sygn. akt (...)

19 września 2019 r. E. F. (1) i Z. P.U.H. (...) zawarli umowę na wykonanie nagrobku granitowego w kwocie 19.900 zł. Nagrobek ten jest przeznaczony dla 4 trumien. Obecnie w grobowcu znajdują się trumny K. S., H. S., I. S. oraz siostry K. S.. Ponadto od 2019 r. po śmierci matki P. F. w grobowcu znajduje się urna z jej prochami. Na płycie znajdują się symbolicznie dane również ojca P. F., choć jego szczątki znajdują się w innym grobowcu. Nagrobek został tak skonstruowany, że istnieje możliwość złożenia w nim w przyszłości urn z prochami innych osób.

Dowód:

- umowa z 19 września 2019 r. k. 113
- faktura na kwotę 19.900 zł k. 36
- projekt nagrobka k. 149
- fotografia nagrobka k. 154

W dniu 27 czerwca 2021 r. E. F. (1) złożyła zeznanie podatkowe o nabyciu rzeczy lub praw majątkowych SD-3, w którym wskazała, że nabyła środki pieniężne w wysokości 28.147, 64 (...), które znajdują się w mieszkaniu przy ul. (...) w S.. Jako drugiego nabywcę wskazała D. S.. Do złożonego zeznania dołączyła czynny żal oraz zaświadczenie likwidacji konta (...).

Dowód:

- zeznanie podatkowe o nabyciu rzeczy lub praw majątkowych SD-3 k. 66-67

W 2021 r. przed Prokuraturą Rejonową (...) w S. toczyło się postępowanie w sprawie mającego miejsce w okresie od 19 sierpnia 2016 r. do 5 września 2016 r. w S. przywłaszczenia mienia w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 180.027,61 zł z kont bankowych K. S., czym działano na szkodę D. S.. Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2021 r. Prokurator umorzył dochodzenie, jednak na skutek zażalenia pokrzywdzonego D. S. Sąd Rejonowy (...) w S. postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2022 r., sygn. akt (...), uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Prokuratorowi do dalszego jej prowadzenia.

Dowód:

- postanowienie Sądu Rejonowego (...) w S. z 12 kwietnia 2022 r., sygn. akt (...) k. 102-103

Pismem z dnia 15 lutego 2021 r. D. S. działając przez pełnomocnika skierowanym do pełnomocnika E. F. (1) przedstawił swoje stanowisko w kwestii dotyczącej rozliczeń środków pieniężnych oraz biżuterii wchodzącej w skład spadku po K. S..

Dowód:

- pismo z 15 lutego 2021 r. k. 11

Kolejno pismem z 5 marca 2021 r. D. S. wezwał pełnomocnika E. F. (1) do zapłaty kwoty 85.392.31 zł oraz kwoty 14.073,82 (...) (...) do dnia 15 marca 2021 r. Powyższe pismo zostało odebrane przez pełnomocnika E. F. (1) w dniu 5 marca 2021 r.

Dowód:

- pismo z 5 marca 2021 r. wraz z potwierdzeniem nadania k. 12-13

Sąd zważył, co następuje:

Podstawę prawną wniosku o dział spadku stanowi przepis art. 210 k.c. w związku z art. 1035 k.c. Przepis art. 1035 k.c. stanowi, że „jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem przepisów niniejszego tytułu”. W myśl art. 210 k.c. „Każdy ze współwłaścicieli może żądać zniesienia współwłasności. Uprawnienie to może być wyłączone przez czynność prawną na czas nie dłuższy niż lat pięć. Jednakże w ostatnim roku przed upływem zastrzeżonego terminu dopuszczalne jest jego przedłużenie na dalsze lat pięć; przedłużenie można ponowić”.

Odpowiednie stosowanie powyższego przepisu do majątku spadkowego oznacza, że od chwili otwarcia spadku każdy ze spadkobierców może domagać się działu spadku, przy czym dział spadku w myśl art. 1037 k.c. może nastąpić bądź na mocy umowy między wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia sądu na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców.

W rozpoznawanej sprawie jest bezsporne, że po śmierci K. S. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 20 stycznia 2015 r. spadek nabyli D. S. oraz E. F. (1) po 1/2 każdy.

Tym samym wnioskodawca był legitymowany do złożenia wniosku o dział spadku po wyżej wymienionej osobie.

Pierwszym składnikiem majątkowym wchodzącego do masy spadkowej po zmarłej K. S. zgłoszonym przez strony były oszczędności znajdujących się na rachunku bankowym prowadzonym w (...) Bank (...) S.A. Zarówno uczestniczka, jak i wnioskodawca wskazywali, iż środki te obejmują kwotę 68.016,72 zł, w tym kwotę 16,72 zł tytułem odsetek kapitałowych uzyskanych od zdeponowania tej kwoty. Spór pomiędzy stronami w tym zakresie obejmował natomiast wysokość spłaconych przez uczestniczkę długów spadkowych z środków pieniężnych pobranych z tego konta.

Kolejnym składnikiem majątkowym zgłoszonym przez wnioskodawcę był kwota 112.027,61 zł stanowiąca wyliczoną wg kursu NBP z dnia 21 października 2016 r. równowartość kwoty 28.147,64 (...) (...), wypłaconych przez uczestniczkę w gotówce w dniu 5 września 2016 r. z konta bankowego K. S.. W zakresie powyższego składnika majątkowe uczestniczka postępowania przyznała, iż 5 września 2016 r., wypłaciła z konta walutowego spadkodawczyni kwotę 28.147, 54 (...), jednakże uczyniła to na prośbę swojej cioci. Ponadto wypełniając jej wolę i po jej śmierci połowę tych pieniędzy przekazała wnioskodawcy, drugą zaś połowę zachowała dla siebie. Z kolei wnioskodawca zaprzeczył, aby miało miejsce przekazanie powyższych pieniędzy. W tym stanie rzeczy – zgodnie z ogólną zasadą rozkładu ciężaru dowodowego wyrażoną w art. 6 k.c. – to na uczestniczce spoczywał obowiązek wykazania powyższych twierdzeń. W tym celu Sąd przeprowadził dowód z potwierdzenia wypłaty kwoty 28.147,54 (...), zeznań świadka P. F. oraz przesłuchania uczestniczki E. F. (1) (w trybie art. 303 k.p.c.). W tym zakresie Sąd dał wiarę twierdzeniom uczestniczki. W ocenie Sądu zeznania świadka P. F. były spójne, logiczne, zgodne z zeznaniami uczestniczki E. F. (1). Świadek ten potwierdził, że strony spotkały się 24 listopada 2016 r. w godzinach porannych na parkingu w celu przekazania pieniędzy. W ocenie Sądu świadek P. F. odpowiadał spontanicznie na pytania Sądu i pełnomocników stron, ponadto relacjonując spotkania stron z 24 listopada 2016 r., pamiętał drobne szczegóły, takie jak chociażby kolor samochodu, którym poruszał się wówczas wnioskodawca. Zdaniem Sądu brak było podstaw do odmowy wiarygodności jego zeznaniom.

W ocenie Sądu również zeznania E. F. (1) zasługiwały na uwzględnienie, przedstawiony przez nią przebieg spotkania z wnioskodawcą w dniu 24 listopada 2016 r. był bowiem zgodny z relacją świadka P. F.. Jej zeznania były logiczne, przedstawiła ona bowiem dlaczego wypłaciła 5 września 2016 r. z konta swojej ciotki kwotę 28.147, 54 (...), jaka była wola spadkodawczyni w tym zakresie, ponadto opisała ona przebieg spotkania z bratem, które odbyło się w jej mieszkaniu, a następnie przebieg zdarzenia z 24 listopada 2016 r., które odbyło się w godzinach porannych ok. 7:00. W tym zakresie uczestniczka była w stanie wytłumaczyć racjonalność miejsca i czasu takiego spotkania. W ocenie Sądu również zeznania E. F. (1) w zakresie samego przebiegu tego spotkania, w tym czynionych wyrzutów przez wnioskodawcę, który twierdził, że siostra go oszukała, a także przekazania koperty z zawartością 14.000 (...), zaświadczenia z banku z dnia 5 września 2016 r. o wypłacie kwoty 28.147, 54 (...), listu, w którym wytłumaczyła kwestię zawarcia umowy dożywocia, zasługiwały na uwzględnienie. Sąd dał wiarę również w zakresie tego, że uczestniczka poprosiła D. S. o podpisanie oświadczenia, że potwierdza odbiór pieniędzy, lecz ten odmówił, wskazując, że nie ma na to czasu i że jedzie na spotkanie służbowe. Oceniając powyższe zachowanie E. F. (1) przyznała, że sama sobie dziwi się czemu wysiadła z tego samochodu bez potwierdzenia i bez pieniędzy. Opierając się na zasadach doświadczenia życiowego, mając przy tym na uwadze łączącą strony relację rodzinną - brat i siostra oraz stres towarzyszący uczestniczce z uwagi na oskarżenia wnioskodawcy, że go oszukała, w ocenie Sądu brak jest podstaw, aby odmówić wiarygodności zeznaniom uczestniczki. Ponadto Sąd miał na uwadze, że z uczestniczką kontaktował się pełnomocnik reprezentujący D. S. - mecenas L., który wówczas pytał jedynie o rozliczenie złotych, zaś po poinformowaniu go przez E. F. (1), że rozliczyła się z swoim bratem z (...), przytaknął i nie kontynuował tematu rozliczenia środków pieniężnych

(...). Zeznania na powyższe okoliczności uczestniczka składała w trybie art. 303 k.p.c. – co zważywszy na konsekwencje prawne zwiększa ich wiarygodność.

Oceniając wiarygodność i prawdziwość uczestniczki postępowania Sąd dopuścił także dowód z protokołów rozpraw z spraw toczących się przed Sądem Rejonowym Szczecin- Centrum w Szczecinie o sygnaturach akt (...) – dotyczącym stwierdzenia nabycia spadku po K. S. oraz (...) – sprawy z powództwa D. S. przeciwko E. F. (1) i P. F. o stwierdzenie nieważności umowy dożywocia zawartej w formie aktu notarialnego w dniu 18 sierpnia 2016 roku. W ocenie Sądu zeznania uczestniczki w niniejszym postępowaniu oraz w dwóch powyższych postępowaniach są spójne, koherentne.

Tym samym w ocenie Sądu niewiarygodne były natomiast zeznania wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony w zakresie jakim negował okoliczność przekazania mu kwoty 14.000 (...), jego zeznania o braku przekazania koperty z pieniędzmi uznać należało za wersję stworzoną jedynie na potrzeby niniejszego postępowania.

Tak więc (...) należące do spadkodawczyni zostały – zgodnie z jej wolą – podzielone po jej śmierci pomiędzy jej spadkobierców testamentowych. Powyższe skutkuje koniecznością oddalenia wniosku o dokonanie rozliczeń w tej kwestii.

W zakresie żądania wnioskodawcy ustalenia, że w skład masy spadkowej po K. S. wchodzi kwota 50.000 zł, stanowiąca oszacowaną przez niego wysokość oszczędności w gotówce, które po śmierci K. S. znajdowały się w mieszkaniu przy ul. (...) w S., a także biżuteria oraz kosztowności o szacowanej przez wnioskodawcę wartości 50.000 zł oraz żądania uczestniczki ustalenia, że w skład masy spadkowej wchodzi gotówka w 477,17 zł, wyroby ze złota o nieustalonej wartości, wskazać należy, iż w tym zakresie strony ugodę sądową, w której oświadczyły, że przedmiotem spadku po K. S. w zakresie ruchomości jest biżuteria wymieniona w spisie inwentarza, tj. zegarek, obrączka, łańcuszek, kwota 477,70 zł i ruchomości znajdujące się na wyposażeniu budynku przy ul. (...) wymienione w spisie inwentarza oraz nieujęte w tym spisie, a następnie dokonały częściowego działu spadku w tym zakresie.

Wobec powyższego Sąd postanowieniem z 19 października 2022 r. umorzył postępowanie w zakresie działu spadku po K. S. dotyczącym ruchomości - poza kosztownościami i pieniędzmi nieopisanymi i nieujawnionymi w spisie inwentarza.

Wnioskodawca na gruncie niniejszego postępowania poza twierdzeniem o oszczędnościach w wysokości 50.000 zł i o biżuterii oraz kosztownościach o szacowanej wartości 50.000 zł - nie zaoferował żadnego dowodu na tę okoliczność. Zgodnie zaś z ogólną zasadą rozkładu ciężaru dowodowego wyrażoną w art. 6 k.c, to na nim spoczywał obowiązek wykazania powyższych twierdzeń. O wskazywanym przez niego majątku nie mogą bowiem świadczyć zeznania świadków, że w bliżej nieokreślonym czasie widzieli, że spadkodawczyni miała jakąś biżuterię – którą również na podstawie samych zeznań świadków nie sposób zidentyfikować, czy też, że spadkodawczyni wyciągała pieniądze z kredensu. Jedynie na tej podstawie nie sposób określić wysokości tychże środków pieniężnych, a także stwierdzić okresu, w którym to miało miejsce, ani czy może były to pieniądze, które stale się tam znajdowały, czy też były przygotowane wcześniej przez spadkodawczynię w celu wręczenia ich D. S. za zrobione przez niego zakupy lub przeznaczone na opłaty. Również twierdzenia wnioskodawcy, jakoby w domu przy ul. (...) w S. miał się znajdować sejf nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy o powyższym nie może świadczyć jedynie nabycie przez uczestniczkę dużej ilości bloczków budowlanych. W tym zakresie uczestniczka wskazała bowiem, że remont przeprowadzony po śmierci spadkodawczyni obejmował m.in. zdemontowanie starych kaloryferów znajdujących się pod oknami oraz wymurowanie wnęki po kaloryferach, gdzie ściany były wyraźnie cieńsze i w tym celu nabyto bloczki. Na tę okoliczność uczestniczka przedstawiła dokumentację fotograficzną z przebiegu remontu mieszkania przy ul. (...) w S. potwierdzającą powyższy zakres prac. Mając powyższe na uwadze Sąd uznał za niewykazane, aby w skład masy spadkowej wchodziły jakieś inne ruchomości poza kosztownościami i pieniędzmi opisanymi i ujawnionymi w spisie inwentarza.

Wobec powyższego Sąd w punkcie I sentencji postanowienia ustalił, że w skład spadku po K. S., zmarłej w dniu (...). w S., ostatnio stale zamieszkałej w S. wchodzi jedynie środki pieniężne w kwocie 68.016,72 zł.

Dokonując działu spadku Sąd przyznał wskazane wyżej środki pieniężne na wyłączną własność uczestniczki, m.in. z uwagi na posiadane przez nią pełnomocnictwo do tego rachunku, a także pobranie i wydatkowanie tej kwoty, z obowiązkiem spłaty wnioskodawcy w wysokości równej jego udziałowi w spadku, tj. połowy tej kwoty – 34.008,36 zł.

Zgodnie z treścią art. 1035 k.c. w zw. z art. 212 § 3 zd. 1 k.c. jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. Sąd uznał, że kwota 34.008,36 zł powinna być płatna jednorazowo w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku braku spłaty w terminie. Sąd stoi na stanowisku, że co do zasady spłata lub dopłata powinna być dokonana jednorazowo, ponieważ jedynie w taki sposób zachowana jest jej realna wartość. Kwota zasądzona wnioskodawcy tytułem spłaty stanowi wprawdzie kwotę znacznej wysokości, jednakże mając na uwadze możliwości zarobkowe uczestniczki, a także uwzględniając samodzielność rozdysponowania przez nią tych środków, a także posiadany przez nią majątek (dom po ciotce) Sąd uznał, iż termin 1 miesiąca będzie odpowiedni do zgromadzenia przez nią powyższej kwoty.

W toku postępowania uczestniczka domagała się ustalenia, że dokonała spłaty długów spadkowych w łącznej wysokości 55.974,93 zł, na którą to kwotę w jej ocenie mają składać się następujące wydatki:

- 19.900 zł - na poczet remontu nagrobka rodzinnego spadkodawczyni, wymiany tablicy itd.
- 800 zł - na poczet wycięcia tui rosnących w pobliżu nagrobka rodzinnego spadkodawczyni,
- 9.092 zł - na poczet wymiany kaloryferów w domu przy ul. (...),
- 25.478, 86 zł - na poczet wymiany okien w domu przy ul. (...),
- 704,07 zł - na poczet materiałów budowlanych niezbędnych do wymiany kaloryferów i okien.

D. S. z przedstawionego przez uczestniczkę rozliczenia kwoty 68.000 zł, zaakceptował jedynie zasadność rozliczenia w ramach wydatków dotyczących spadku kwoty 800 zł na usunięcie tui przy grobie zmarłej oraz kwoty 1.000 zł na poczet wymiany płyty nagrobka.

Jak wynika z treści art. 922 § 3 k.c., do długów spadkowych należą m.in. koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku, koszty postępowania spadkowego. Sąd Rejonowy podziela w tym zakresie stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego - Izba Cywilna i Administracyjna z dnia 22 listopada 1988 r. (III CZP 86/88, OSNCP 1989 nr 12, poz. 201, Legalis Numer 26480), zgodnie z którym dług spadkowy związany ze wzniesieniem nagrobka, jako zobowiązanie pieniężne podlega rozliczeniu w postępowaniu działowym według nominalnej wysokości.

W sprawie nie było sporu co do tego, że uczestniczka wydatkowała kwotę 800 zł na poczet wycięcia tui rosnących w pobliżu nagrobka rodzinnego spadkodawczyni. Sporne natomiast była wysokość remontu nagrobka rodzinnego spadkodawczyni, wymiany tablicy itd. Na tę okoliczność uczestniczka zaoferowała umowę z 19 września 2019 r. zawartą z Z. P.U.H. (...), fakturę na kwotę 19.900 zł, projekt nagrobka oraz fotografię nagrobka. Natomiast wnioskodawca uznał jedynie kwotę 1.000 zł na poczet wymiany płyty nagrobka.

Sąd jednak w ogóle nie rozliczył kosztów związanych z pracami przy grobie spadkodawczyni, a to z uwagi na zapisy postanowień umowy o dożywocie. Jak bowiem wynika z § 5 umowy notarialnej z dnia 18 sierpnia 2016 r. poza dożywotnim utrzymaniem dożywotnika, uczestniczka i jej mąż zobowiązali się własnym kosztem sprawić pogrzeb spadkodawczyni w sposób odpowiadający miejscowym zwyczajom. W ocenie Sądu postawienie, czy renowacja i dostosowanie nagrobka do szczątków tam znajdujących się, a związane ze śmiercią dożywotnika należy uznać za koszty pogrzebu, albowiem pozostają one w ścisłym związku z przyjętą w naszym kraju celebracją złożenia ciała w grobie i

późniejszej troski o grób i pamięć o zmarłym (podobnie Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 26 kwietnia 2017 r. I ACa 1059/16: Granice obowiązku zwrotu kosztów pogrzebu wyznaczają przyjęte powszechnie zwyczaje w danym środowisku. Nie budzi wątpliwości, że obowiązek ten obejmuje zwrot kosztów bezpośrednio związanych z pogrzebem takich jak przewóz zwłok, nabycie trumny, zakup miejsca na cmentarzu, ale również koszty postawienia nagrobka, wydatki na wieńce i kwiaty, zakup odzieży żałobnej oraz poczęstunek osób biorących udział w pogrzebie). Przyjęcie więc tego obowiązku zobowiązaniowego spowodowało, że koszty postawienia płyty nagrobnej obciążają uczestniczkę i jej męża, a przeto nie wchodzi w skład długów spadkowych. Uczestniczka nie może zatem skutecznie domagać się ich rozliczenia z drugim spadkobiercą tj. D. S.. Żądanie uczestniczki w tym zakresie podlegało więc oddaleniu.

W ocenie Sądu również kwoty wydatkowane na poczet wymiany kaloryferów oraz okien w domu położonym w S. przy ul. (...) oraz innych materiałów budowlanych związanych z tym remontem w łącznej wysokości 35.274,93 zł nie zasługują na uwzględnienie. Wprawdzie na tę okoliczność uczestniczka zaoferowała faktury z sklepów budowlanych, fakturę z wymiany okien – głównie z sierpnia, września 2017 roku, a także dokumentację fotograficzną z przebiegu tego remontu, to jednak wskazać należy, iż 18 sierpnia 2016 r. przed notariuszem H. P. zawarto w formie aktu notarialnego umowę o dożywocie, na mocy której K. S. przeniósł na E. i P. małżonków F. użytkowanie wieczyste gruntu będącego własnością Gminy M. S., stanowiącego działkę nr (...) o obszarze 0,0422 ha i własność posadowionego na nim budynku mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, położonych w S. przy ul. (...), w zamian za jej dożywotnie utrzymanie stosownie do art. 908 kodeksu cywilnego, a E. i P. małżonkowie F. oświadczyli, że prawa powyższe nabywają. Ważność powyższej umowy próbował zakwestionować D. S. w drodze powództwa, jednakże wyrokiem z dnia 8 marca 2022 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, sygn. akt (...) oddalił jego powództwo, następnie Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2022 r. oddalił jego apelację. Wobec powyższego wskazać należy, iż od dnia 18 sierpnia 2016 r. powyższa nieruchomość stanowi własność E. i P. F., zatem nie stanowiła ona własności spadkodawczyni w chwili śmierci, a tym samym nie weszła w skład masy spadkowej. Koszty, jakie ponosiła uczestniczka i jej mąż w związku z remontem domu w 2017 roku przy ul. (...) stanowiły więc nakład na ich własny majątek, nie były natomiast nakładem na majątek spadkowy.

Również D. S. w toku procesu wskazywał, iż w ramach rozliczenia kosztów związanych z ustaleniem stanu spadku przysługuje mu zwrot kwoty 4.569,90 zł, na które składa się kwota 3.569,90 zł kosztów poniesionych w postępowaniu o zabezpieczenie spadku oraz kwota 1.000 zł tytułem kosztów postępowania o stwierdzenie nabycia spadku. Na powyższą okoliczność uczestnik przedłożył potwierdzenie wykonania przelewów w tychże wysokościach.

Zgodnie z art. 922 § 3 k.c. do długów spadkowych należą także koszty postępowania spadkowego. Powyższą normę należy odczytywać łącznie z normą wypływającą z art. 520 k.p.c., z którego wynika, że każdy z uczestników postępowania nieprocesowego pokrywa we własnym zakresie koszty związane z jego udziałem w postępowaniu. Zatem skoro Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie w postanowieniu z dnia 11 września 2020 r., w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po K. S., sygn. akt (...), orzekł o zasadzie ponoszenia kosztów tego postępowania, to koszty te nie stanowią długu spadkowego. Spadek obciążać będą jedynie takie koszty postępowania spadkowego, jak koszty zabezpieczenia spadku, zmiany lub uchylecia środka zabezpieczenia, spisu, ogłoszenia testamentu, przesłuchania świadków testamentu ustnego, postępowania w sprawach dotyczących wykonawcy testamentu oraz zarządu spadku nieobjętego.

Mając powyższe na uwadze za zasadne uznać należało, iż na uwzględnienie w tym zakresie zasługuje jedynie uznanie, że wnioskodawca pokrył długi spadkowe w wysokości 4.569,90 zł tytułem kosztów zabezpieczenia spadku. Tym samym Sąd zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy stosownie do udziału połowę tej kwotę, tj. 2.284,95 zł tytułem rozliczenia długów spadkowych płatną w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku braku spłaty w terminie.

Z kolei w punkcie VI sentencji postanowienia Sąd oddalił pozostałe wnioski stron postępowania, o czym argumentował wyżej.

Natomiast w punkcie VII sentencji postanowienia Sąd orzekł o kosztach postępowania. Według zasady wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c. koszty postępowania nieprocesowego nie podlegają rozliczeniu pomiędzy uczestnikami tego postępowania, lecz każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie. Reguła ta doznaje ograniczeń, jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne (art. 520 § 2 k.p.c.), a także, gdy interesy uczestników są sprzeczne lub jeżeli uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie (art. 520 § 3 k.p.c.). Podstawę do odstąpienia od wskazanej reguły stanowi różny stopień zainteresowania poszczególnych uczestników postępowania nieprocesowego jego wynikiem bądź występujące w danym postępowaniu sprzeczności interesów. Sprzeczności interesów można dopatrywać się w niektórych przypadkach postępowania nieprocesowego w sprawach o stwierdzenie nabycia własności rzeczy przez zasiedzenie, o ustanowienie służebności albo w niektórych sprawach o ubezwłasnowolnienie lub z zakresu prawa rzeczowego. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w postanowieniu z dnia 19 listopada 2010 r., III CZ 46/10, OSNC 2011/7-8/88, sprzeczność interesów uzasadniająca zastosowanie art. 520 § 3 k.p.c. nie zachodzi nawet w tzw. sprawach działowych, niezależnie od tego, w jaki sposób uczestnicy postulują sposób podziału i jakie wnioski składają w tym względzie. Z kolei brak zgody na orzeczenie według żądania wniosku nie stwarza sam przez się sprzeczności interesów, musi bowiem dojść do powstania opozycji interesów, wyraźnej kontradykcyjności co do oczekiwanego wyniku sprawy, wejścia w spór.

W realiach przedmiotowej sprawy Sąd nie dopatrywał się okoliczności, które uzasadniałyby odstąpienie od opisanej powyżej reguły i uwzględnienie wniosku wnioskodawcy o obciążenie uczestniczki kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Niniejsze postępowanie miało na celu uporządkowanie spraw majątkowych obu stron, a zatem toczyło się w interesie zarówno wnioskodawcy, jak i uczestniczki. Tym samym brak było podstaw do obciążenia jednej ze stron kosztami postępowania na podstawie art. 520 § 2 k.p.c.

Sędzia Marta Karnacewicz

Szczecin, dnia 20 marca 2023 r.